

Bestuursvoorstel t.b.v. besluitvorming ecologische vergroening van de berm in Uitdam vanuit de werkgroep

Besluiten:

1. Het plan van aanpak vaststellen en daarmee akkoord geven op het uitvoeren van de beschreven werkzaamheden en acties uit dit plan;
2. Kiezen voor een ruwere toplaag ten behoeve van ecologie en vergroening, waarbij wordt afgeweken van de standaardtoplaag die wordt toegepast langs de rest van de Markermeerdijken.
3. De aanvullende financiering voor de inrichting, het realiseren en het beheren en onderhouden van de ecologisch te vergroenen berm beschikbaar te stellen;
4. Bewoners per brief te informeren over de het genomen besluit en verder (zoals beschreven in het plan van aanpak) te betrekken bij de inrichting, het realiseren en het beheren en onderhouden van de ecologisch te vergroenen berm.

Korte toelichting

De huidige dijk bij het dorp Uitdam heeft een steenbekleding van basalt. Deze basaltbekleding is overgroeid met planten en heeft daarmee een sterk groene uitstraling. In het Projectplan Waterwet Markermeerdijken (PPW) ligt het ontwerp van dijkversterking vast, zijnde een (golf brekende) berm aan de zijde van het Markermeer met een betonnen steenbekleding (basalton) met een toplaag van basalt. De bewonersvertegenwoordiging van Uitdam hecht echter een groot belang aan een buitenberm met een groene uitstraling en ziet daar meerdere opties en mogelijkheden voor. Het voorliggende plan van aanpak richt zich op de pilot ecologische vergroening van de steenbekleding in Uitdam en de stappen die genomen moeten worden voor het realiseren hiervan.

Onder leiding van een onafhankelijke voorzitter bekijken specialisten van de Alliantie, HHNK, Provincie Noord-Holland, een onafhankelijke dijkvegetatie-expert en vertegenwoordigers namens de Dorpsraad en bewoners gezamenlijk of het mogelijk is om begroeiing tussen en op de basaltonblokken te stimuleren. Hiervoor zijn in de periode van oktober 2020 tot april 2021 een zestal werkateliers gehouden. Er is gewerkt volgens de methode van Joint Fact Finding. Voorafgaand aan de start van de werkateliers zijn alle vragen geïnventariseerd. Waar de kennis voor handen was zijn de vragen beantwoord en is toelichting gegeven door de specialisten. Op het moment dat er geen antwoord voor handen was zijn openstaande punten buiten de ateliers verder uitgezocht en is deze kennis verder mee en opgenomen in de uitwerking. Het voorliggende plan van aanpak is hier het resultaat van. Het plan van aanpak is vastgesteld in een zevende werkatelier. De inhoud wordt gedragen door de deelnemers aan de werkateliers; de onderdelen waarvoor dit niet het geval is, zijn apart vermeld.

Onderzoeksvraag en doelstellingen pilot

De onderzoeksvraag voor de pilot was als volgt: “op welke wijze kunnen de condities worden gecreëerd die nodig zijn voor een zo optimaal mogelijke vergroening tussen en op de steenbekleding van de te versterken Markermeerdijken bij de lintbebouwing van dorp Uitdam tussen dijkpaal 73+50 en dijkpaal 79+20?”

Met de pilot worden de volgende doelen nagestreefd:

- Vergroening van de steenbekleding, waarbij de minimale beeldkwaliteit fungeert als ondergrens. Deze minimale beeldkwaliteit is als volgt gekwantificeerd:

- Landschappelijk beeld: het streven is dat de steenbekleding voor 60-80% is bedekt door vegetatie en korstmossen aan het einde van de pilotfase (na 5 jaar). Het meet moment hiervoor is in de maand juni (5 jaar vanaf het inzaaien).
- Ecologische waarde: het streven is een zo hoog mogelijke ecologische waarde van de begroeiing tussen en op de steenbekleding, zijnde tenminste 5 aanwezige grassoorten en 15 kruidensoorten aan het einde van pilotfase (na 5 jaar). Het meet moment hiervoor is de maand juni (van het 5^e jaar). Met dit streven kan een bijdrage worden geleverd aan de biodiversiteitsdoelstelling van de provincie en HHNK.
- Het sneller vergroenen van de steenbekleding (op en tussen de stenen) in vergelijking met vergroening zoals deze regulier zal ontstaan;
- Het beheren en onderhouden van de steenbekleding met de focus op het ontwikkelen van vergroening op en tussen de stenen (ontwikkelbeheer in de eerste 1-2 jaar) en vervolgens het in stand houden hiervan (instandhoudingsbeheer na ongeveer 2 jaar);
- Het ontwikkelen van een aanpak om bij te kunnen sturen, voor het geval dat de minimale beeldkwaliteit met de voorgestelde aanpak niet realiseerbaar blijkt te zijn;
- Het genereren van nieuwe kennis over zowel de vergroening van steenbekledingen als de waterbouwkundige sterkte van een vergroende steenbekleding, die mogelijk landelijk kan worden toegepast;
- Het vinden van een efficiënte werkwijze om de herhaalbaarheid van de pilot elders mogelijk te maken.

Juridische aspecten

Het ecologisch vergroenen van de berm in Uitdam past binnen het kader van de het PPW Markermeerdijken, het voorziene ruimtebeslag en de verleende omgevings- en natuurvergunning.

Beheer en onderhoud

De afdeling Beheer en Onderhoud van HHNK is intensief betrokken geweest bij het opstellen van het plan van aanpak. Een vertegenwoordiger vanuit de afdeling beheer van HHNK is aangeschoven bij de werkateliers en heeft input geleverd over onder andere het inspecteren van de steenbekleding, het waterbouwkundige beheer van de berm en het ecologisch beheer van de berm. Het plan van aanpak is tevens besproken en akkoord bevonden door het management van de afdeling Waterveiligheid & Wegen van HHNK.

Participatie met belanghebbenden

- Bij de werkateliers is een afvaardiging van bewoners en een vertegenwoordiger van de Dorpsraad Uitdam aangesloten. Een vertegenwoordiger van Stichting De Kwade Zwaan was in eerste instantie ook betrokken bij de projectgroep maar heeft zich na 3-4 werkateliers teruggetrokken (zie nadere toelichting in Plan van Aanpak);
- De overige bewoners van Uitdam zijn tijdens een bewonersavond op 29 september geïnformeerd over de pilot en de informatie zoals opgenomen in het plan van aanpak;
- De bewoners worden conform plan van aanpak geïnformeerd over het moment waarop de steenbekleding op de dijk wordt aangebracht en ingezaaid;
- Jaarlijkse vindt er een schouw van de steenbekleding plaats waarbij de daadwerkelijke vergroening wordt vergeleken met de gestelde vergroeningsdoelstelling zoals besproken in het plan van aanpak. Waar nodig worden maatregelen afgesproken om bij te sturen. De schouw en eventuele bijsturing gebeurt in overleg tussen een vertegenwoordiging van de bewoners/dorpsraad Uitdam, PNH en HHNK (evaluatie- en monitoringsmomenten).